

Мнишенко К. В., асистент кафедри дошкільної освіти,
*Вінницький державний педагогічний університет
 імені Михайла Коцюбинського,
 Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НАРОДНОЮ ТВОРЧІСТЮ

Проблема естетичного розвитку підростаючого покоління знайшла широке обґрунтування в Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Законі України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», у Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні, в Концепції художньо-естетичного виховання. Різноманітні аспекти естетичного розвитку особистості розкрито в працях А. М. Богуш, В. Г. Бутенка, В. М. Кардашова, О. М. Коберника, Н. В. Кудикіної, Н. Є. Миропольської, Т. І. Науменко, Б. М. Неменського, Т. І. Поніманської та ін. Концептуальні засади прилучення дітей до народних традицій, художньої культури, мистецтва та творчості обґрунтовано у працях Ш. О. Амоношвілі, Н. С. Вітківської, Н. О. Ветлугіної, Д. Н. Джоли, А. А. Кікоть, В. В. Рибалки, Ю. І. Рубіної, О. П. Рудницької, В. О. Сухомлинського, А. Д. Щербо та інших. Розуміючи значущість естетичного виховання у становленні особистості, в нашому дослідженні ми визначили вік дітей від п'яти до шести років. Вибір старшого дошкільного віку в дослідженні обумовлений даними психолого-педагогічної науки, а саме: до п'яти років відбувається засвоєння сенсорних еталонів і розвиток естетико-когнітивних і естетико-творчих здібностей дитини. Якщо в педагогічному процесі не створені умови, що дозволяють дитині вільно фантазувати, то до шести років ця здатність падає і росте стандартність, повторюваність асоціальних образів; не розвивається здібність до цілісного образного бачення та інше [2].

Естетичне виховання дитини – процес, який формується під впливом різних життєвих обставин і дій, наділених естетичними засобами. Висловлюючи свої естетичні судження про речі і явища, діти дошкільного віку переживають певні естетичні почуття [1].

Нами було встановлено з досліджуваної літератури, що естетична вихованість в онтогенезі є інтегративним процесом. Тому вивчення естетичної вихованості дітей старшого дошкільного віку, на нашу думку, повинно складатися з таких основних компонентів: акумулятивний, ціннісно-спонукальний, творчорезультативний.

Акумулятивний компонент виявляється в емоційно-позитивній реакції на об'єкти та явища навколишньої дійсності, в асоціативно-образній обробці естетичної інформації, естетичних знаннях. Дитина в процесі життєдіяльності акумулює та засвоює різноманітну інформацію.

Ціннісно-спонукальний компонент складають переживання, потреби, мотиви, інтереси, вольова цілеспрямованість. Цей компонент також містить естетичні почуття до мистецтва, естетичну оцінку об'єктів і явищ навколишньої дійсності, естетичні мотиви практичної діяльності [2].

Творчо-результативний компонент складають здатність до прояву власної ініціативи, самореалізація в естетичній діяльності, художньо-творча інтерпретація естетичних вражень, екстраполяція естетичного досвіду на інші сфери життєдіяльності з метою розширення соціального досвіду [3].

При визначенні критеріїв та показників естетичної вихованості дітей старшого дошкільного віку ми враховували такі положення:

1. Естетичне ставлення до мистецтва дітей старшого дошкільного віку обумовлене наявністю здібності до естетичного сприйняття, пізнання об'єктів навколишньої дійсності і творів декоративно-ужиткового мистецтва з позиції присутності або відсутності в них естетичного початку.

2. В основі механізму естетичного пізнання полягає операція співвідношення виділених характеристик об'єкта з еталоном «краси» і процесу «відкриття» суб'єктивно-значущого сенсу об'єкта.

3. Відповідно до здатності дітей виділяти ознаки краси об'єкта, емоційно переживати і рефлексувати на естетичне переживання, визначені умовні рівні естетичної вихованості.

4. Рівень розвитку естетичного сприйняття (милування) визначається здібностями дитини:

- до прояву емоційної реакції на об'єкт (міміка, жести, рухи, характер поведінки: виражений інтерес, активність, байдужість, відмова від відповіді);
- до естетичної думки про об'єкт, його аргументацію;
- о естетичної оцінки об'єкта, її аргументації.

5. Якість сенсорно-вербальної реакції на мистецтво реалізується у чіткості диференціацій естетичних властивостей об'єктів мистецтв та навколишнього середовища; точність (адекватність) цієї вербалізації; здатність синтезувати власні враження; влучність у визначенні емоційно-образної домінанти сприйнятого дітьми старшого дошкільного віку.

6. Емоційність реагування на художні образи мистецтв уміння створювати цілісний чуттєвий образ; усвідомленість власних почуттів, що виникли внаслідок сприймання дітьми художнього образу мистецтв; уміння визначити естетичні якості навколишнього та виразні засоби мистецтва, що зумовлюють різноманітні почуття.

7. Оригінальність, винахідливість художнього відтворення світу, притаманні прагнення висловити власні почуття у розмаїтті видів художньо-творчої

діяльності; активність, самостійність, ініціативність у власній творчій діяльності; широта творчої інтерпретації естетичних вражень.

Формування критеріїв нашого дослідження відбувалося з урахуванням специфічних особливостей досліджуваного явища й відповідно до уявлень філософської, педагогічної й психологічної науки про єдність знань, почуттів і практичної діяльності.

Естетичні риси особистості не є вродженими, але починають розвиватися з самого раннього віку в умовах соціального оточення й активного педагогічного керівництва. В процесі естетичного виховання відбувається поступове освоєння дітьми естетичної культури, формування естетичного сприйняття, а також уявлень, понять, суджень, інтересів, потреб, почуттів, художньої діяльності та творчих здібностей.

Список використаних джерел

1. Кривошея Т. Естетичне виховання в сучасному культуротворчому процесі: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора культурології. Київ, 2014.
2. Мазур К. В. Формування художньо-естетичної культури в дітей дошкільного віку як нагальна потреба сьогодення. *Педагогічний пошук: збірник наукових праць студентів та молодих вчених*. Випуск 8. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. С. 77–80.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Київ: «Академвидав», 2004. 456 с.

Мокра Т. А., здобувач вищої освіти,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна.

Науковий керівник – Зарішняк І. М., канд. пед. наук, доц.,
ДонНУ імені Василя Стуса,
Україна

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОГО УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Відповідно до сучасної освітньої реформи знання іноземної мови вважаються однією з ключових компетентностей. Все, з чим стикаються сучасні діти, певною мірою пов'язане з іноземною мовою.

Працюючи з учнями початкової школи, доводиться неодноразово замислюватися, яким способом можна урізноманітнити звичний для них урок, щоб вони хотіли вчитися і використовувати здобуті знання на практиці. На нашу